

Pygamberimiziň ahlagy we edebi: Tertip-düzungüne hem-de gözellige ähmiýet berşi

Category: Kitapcy,Nukdaýnazar,Pedagogika we edep-terbiýe
написано kitapcy | 22 января, 2025

Pygamberimiziň ahlagy we edebi: Tertip-düzungüne hem-de gözellige ähmiýet berşi PYGAMBERIMIZIŇ KEŞBI, AHLAGY WE EDEBI

■ PYGAMBERIMIZIŇ TERTIP-DÜZGÜNE HEM-DE GÖZELLIGE ÄHMIÝET BERŞİ

Pygamberimiziň ýasaýşy diýseň tertip-düzungünlidi. Ol musulmanlara-da her bir mesele-de tertipli-düzungüli bolmagy, gaýta-gaýta maslahat bererdi. Bir gün pygamberimiziň huzuryna saçy-sakgaly bulam-bujar bir adam geldi. Pygamberimiz oňa: «Bar, saç-sakalyň timarlap gel!» diýdi. Ol hem özünü düzedip geldi. Şonda pygamberimiz şulary aýtdy:

«Biriňiziň şeýtan ýaly saç-sakalyňz buýr-bulaşyk bolanyndan tertipli, timarlanan bolmagy oňat dälmi, eýse?»

Ýene bir günem ol ýanyна gelen egin-eşigi garagätz adamyny görkezip: «Şu adam egin-eşigini ýuwmaga suw tapmaýarmyka?» diýdi.

Resuly Kerim bedeniň, egin-eşigiň, iýip-içilýän zatlaryň, öýleriň we köçeleriň tämizligine aýratyn üns bererdi. Şeýle hem Ol göwün hem-de ruhy arassalygy barada nygtap aýdardy. Şonuň üçin: «Musulman – elinden-dilinden musulmanyň ýamanlyk görmedik adamydyr»[1] diýip aýdypdyr. Pygamberimiz bu hadisy bilen musulmanlaryň il arasynda ygtybarly we ynamdar bolmagynyň zerurlygyna ýşarat edýärdi. Şol sebäpli-de Ol: «Ýalan gepli, lebzinde tapylmaýan, amanada hyýanat eden ikiýüzli mynapykdyr» diýerdi. Sebäbi durmuşda şular ýaly säwlik goýberýän musulman ynamdan gaçýardy. Pygamberimiz ýürek barada şeýle diýerdi:

«Ägä boluň! Bedende bir bölek et bardyr, şol gowy bolanda bütin bedeniňem gowy bolar, erbet bolsa bütin bedeniňem erbet bolar. Şol et bölegi hem ýürekdir».[2]

Ýürek bu ýerde ruhy simwoldyr. Ol ýağşylyk bilen beslenende eýesine ýol görkezer. Estetik duýgy hem şeýle ýüreklerde eýe bolmak bilen başlanar. Eger-de ýürek erbetlige ulaşan bolsa, onda beýle adamdan gowulyga, gözel duýgulara garaşmak hebesdir. Ýürekde gowy, oňat duýgular y oýandyrmazdan, ösdürmezden ruhy galkyndyrmak, ony oýandyrmak başartmaz. Ýagny, musulman ynsabynyň pákligine üns bermelidir, wyždanyny galkyndyryp, onuň duýgularyny gowulyga ýykgyn etdirjek bolup çalyşmalydyr. Hak Tagala hemiše ynsanyň ynsabyna göz-gulak bolup durandyr, musulman bende muny hiç wagt unutmaly däldir, şunu berk biliп, ýalňş, egsik hem-de hata işlerden gaça durmalydyr. Ol diňe şonda gözellige, doğrucyllyga, oňatlyga, owadanlyga talaş edip biler. Hak Tagala bize: «Eý Rebbimiz! O dünýäde-de, bu dünýäde-de biziň halymzy oňat et...» – diýip, doğa etmegi buýurýar. Şundan ugur alan musulman bu dünýäsini hem, ahyretinu hem pikir etmelidir. Musulmanyň aň-düşünjesi bitertip, buýr-bulaşyk bolmaly däldir. Pygamber serwerimiz taýsyz zowklaryň üstünde ähmiyet berip durýar. Şu nukdaynazardan Onuň aşakdaky iki hadysy has-da ýerliklidir:

«Alla gözeldir, gözelligi hem gowy görer».

«Alla her bir zatda yhsany (ýokary hilliligi we nepisligi) buýrdy».

«Ynsan haýsy-da bolsa bir işi edende, Alla Tagala ol işiň oňat edilmegini gowy görer» – diýip, pygamberimiz gabryň hem oňat edip gazylmagyny hem-de jeset topraga berlenden soňra hem guburyň hem oňat edilip rejelenmegini islär eken. Ol bir gün (ähtimal, ogly Ybraýymyň) jynazasyna gitdi. Ölünü ýere berip, üstü nde gubur galdyrýarlar, ýöne guburyň bir tarapy gyýşyk bolup çykdy. Pygamberimiz onuň derrew düzedilmegini isledi. Duranlar oña: «Bu ölümni birahat edermi?» – diýip sorag berdiler. Pygamberimiz olara: «Ýok, birahat etmez, hakykatda

beýle zatlar ölüni gysmazam, ony birahat hem etmez. Emma bu diri gezip ýörenleriň gözüne ýakymly bolmagy üçin gerekdir» – diýip jogap berdi.

---

[1] Tejrid, I, 29 (Iman, 11);

[2] Buhary, «Iman», 39.

Terjime edenler:

Ýalkapberdi MYRATGELDI,

Baky ANNADURDYÝEW. Pedagogika we edep-terbiýe